

Odsjek za lingvistiku

ZAŠTO STUDIRATI LINGVISTIKU?

Svima nam se dogodilo da se u razgovoru ne možemo sjetiti koje riječi premda nam je „na vrhu jezika“, svi smo dobili (ili uputili) poziv za kavu premda ne pijemo kavu, nego čaj, a zapravo iza „kave“ krije se želja ne za pićem, nego za razmjenom mišljenja, svima se dogodilo da slušajući koga ili čitajući knjigu razumijemo sve riječi, ali ne razumijemo rečenice, a još manje cijeli tekst, svi smo slušajući koji strani jezik primijetili da neke riječi razumijemo ili mislimo da razumijemo jer su slične nekima kojima se koristimo i u hrvatskome jeziku, svi smo primijetili da u starim hrvatskim knjigama većinu riječi razumijemo, ali ima i onih koje su se malo izmijenile ili su ih u cijelosti zamijenile neke druge riječi... Takvih i sličnih „jezičnih primjera“ postajemo svjesni kad nam se javi problem u razumijevanju ili izražavanju, a zapravo se s njima susrećemo svakodnevno. Sve one koje zanimaju ti i drugi „jezični primjeri“, sve one koje zanima kako čovjek ovladava jezikom, služi se jezikom u svakodnevnoj komunikaciji, ali i u izražavanju osjećaja, studij lingvistike na Odsjeku za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu jest idealan za pronalaženje odgovora na prethodna pitanja, ali i uvodi i priprema za znanstveno i praktično izučavanje i analiziranje jezika i njegovih tajni.

STUDIJ LINGVISTIKE I NJEGOVI STUDIJSKI PROGRAMI DANAS

Kao i većina studija na Fakultetu Odsjek za lingvistiku svojim studentima omogućuje dvopredmetni studij lingvistike s cjelovitim programom na prijediplomskoj i diplomskoj razini.

Na trogodišnjemu prijediplomskom studiju lingvistike studenti, između ostaloga, usvajaju temeljne pojmove lingvističkoga metajezika, upućuju se u osnovne lingvističke discipline (fonologiju, morfologiju, sintaksu i semantiku), upoznaju se s različitim lingvističkim pristupima i pravcima od predstrukturalizma do poststrukturalizma, osvještavaju razlikovanje lingvističke od standardološke pozicije u jezičnoj analizi, ovladavaju analizom jezične građe i usporedbom jezičnih podataka iz tipološki različitih jezika, kao i rekonstrukcijom korijena indoeuropskoga prajezika na temelju posvjedočenih oblika iz latinskoga, grčkoga, sanskrta, staroslavenskoga, litavskoga i gotskoga jezika. Nakon takva trogodišnjega prijediplomskoga studija studenti dobivaju prvu završnost i diplomu sveučilišnoga prvostupnika (*baccalaureus*) lingvistike ili sveučilišne prvostupnice (*baccalaurea*) lingvistike.

Nakon prijediplomskoga studija studentima se predlaže nastavak supstancijalna izučavanja jezičnoga fenomena na diplomskome studiju lingvistike. On se također ostvaruje kao dvopredmetni studij koji nudi pet usmjerenja, i to: kognitivno, opće, poredbeno, primijenjeno i računalno. Studenti u kognitivnom usmjerenju kritički pristupaju specifičnosti teorijskih i metodoloških poveznica kognitivne lingvistike, kao i načelima prema kojima promjene značenja odražavaju i promjene pojmovnih struktura ljudskoga uma.

Mate Kapović na predavanju „Novi genitiv množine u hrvatskom“ u Zagrebačkome lingvističkom krugu, 2018. (snimio Goran Pavelić Pipo).

rani sveučilišni magistri lingvistike osposobljeni za zanimanje lingvist – jezikoslovac ili pak računalni lingvist. Profili stručnjaka koji se obrazuju na Odsjeku za lingvistiku svoje mjesto pronalaze u raznim djelatnostima kojih su aspekti usmjereni na jezik i komunikaciju te poznavanje načela jezičnoga funkcioniranja – od istraživačkih, nastavnih i drugih institucija do privatnih poduzeća (marketing, odnosi s javnošću, IT-poduzeća i dr.).

Studenti se nakon završena diplomskoga studija lingvistike mogu dalje usavršavati na Doktorskome studiju lingvistike, koji je integrirani studij svih filoloških studija na Filozofskome fakultetu.

ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI RAD ODSJEKA

Prijediplomski lingvistički studij i različita usmjerenja diplomskoga lingvističkog studija organizirani su unutar Odsjeka i proizlaze iz znanstvenoistraživačkoga rada koji se realizira u pet katedara, i to: Katedri za opću lingvistiku, Katedri za poredbeno indoeuropsko jezikoslovlje, Katedri za primijenjenu lingvistiku, Katedri za semiologiju i Katedri za algebarsku i računalnu lingvistiku. Djelatnosti katedara i njihovih članova, kao i

U općem usmjerenju studenti konfrontiraju različite lingvističke teorije u okviru suvremenih znakovnih teorija i upućuju se u analize apstraktnih jezičnih jedinica na različitim razinama, a k tomu ovladavaju alatom i metodologijama za tumačenje različitih tipova tekstova i multimodalnih diskursa. Poredbeno usmjerenje omogućuje studentima primjenu metodologije indoeuropske lingvistike na rekonstrukciju fragmenata tekstova na indoeuropskome prajeziku, uvodi ih u izučavanje tipološki relevantnih obilježja na svim jezičnim razinama, daje im ključeve za tipološku analizu obilježja jezika koja karakteriziraju pojedine jezične makroaree. U primijenjenom usmjerenju studenti ovladavaju epistemološkim osnovama primijenjene lingvistike sa svim njezinim konstitutivnim granama: psiholingvistikom, neurolingvistikom, sociolingvistikom, pragmalingvistikom, glotodidaktikom i analizom diskursa. Računalno usmjerenje omogućuje studentima ovladavanje analizom i organiziranjem analitičkih postupaka u okviru koje računalnolingvističke metode. Po završetku dvogodišnjega diplomskoga studija studenti dobivaju diplomu sveučilišnoga magistra lingvistike ili sveučilišne magistre lingvistike.

Važno je napomenuti da su u najnovijemu sustavu kvalifikacija u Republici Hrvatskoj, Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO), diplomirani

Daniela Katunar, Ranko Matasović, Marin Andrijašević i student Luka Šokčić na Danima otvorenih vrata Filozofskoga fakulteta, 2024.

povijest Odsjeka omogućuju cjelovito razumijevanje sadržaja, opsega i mjesta lingvistike u sklopu društveno-humanističkih znanosti, ali i značenje studija lingvistike za sadašnju i buduće generacije hrvatske intelektualne elite.

U okvirima suvremenih znanstvenih kretanja lingvistika je znanstvena disciplina koja s obzirom na predmet svojega proučavanja, a to je jezik, jest nezaobilaznim dijelom humanističkih znanosti. Uz to lingvistika ima i velik interdisciplinarni i multidisciplinarni istraživački potencijal, koji je spaja s drugim disciplinama koje proučavaju čovjeka, društvo i kulturu.

Katedra za opću lingvistiku skrbi o koncepciji i izvođenju nastave iz uvodnih i temeljnih općelingvističkih predmeta na matičnome studiju lingvistike, a omogućuje i studentima drugih studijskih grupa na Fakultetu pohađanje predmeta uvodne općelingvističke tematike kako bi i ostali zainteresirani studenti imali pristup lingvističkim znanjima i vještinama. Ujedno je uloga temeljnih lingvističkih kolegija studentima pružiti osnovne kompetencije i znanja za daljnje usavršavanje u lingvističkim disciplinama prema vlastitim interesima. Članovi Katedre za opću lingvistiku svoja ključna istraživačka strateška usmjerenja temelje na proučavanju odnosa jezika, kulture i mišljenja u okviru kognitivne lingvistike kao suvremena teorijsko-metodološkog okvira te na primjeni kognitivnolingvističkih saznanja u neurolingvističkim te računalnolingvističkim istraživačkim

Ida Raffaelli i Marko Tadić na predavanju „Nastanak, razvoj i obilježja Hrvatskog Worda“ u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2015. (snimio Goran Pavelić Pipo).

okvirima. Od 2005. godine na Odsjeku za lingvistiku u ponudi je diplomski studijski smjer Kognitivna lingvistika, osmišljen s novim i interdisciplinarnim pristupom proučavanju jezika kojim se prate suvremeni trendovi u Europi i Americi.

U sklopu *Katedre za poredbeno indoeuropsko jezikoslovlje* izvodi se nastava iz kolegija koji pokrivaju područja indoeuropske poredbene fonologije i morfologije, jezične tipologije, semantičke tipologije, poredbenopovijesne gramatike pojedinih indoeuropskih jezika (hetitski, velški, litavski, albanski, armenski), povijesne akcentologije te nastava jezičnih tečajeva (staroirski, svahili). Svrha je tih kolegija naučiti studente lingvistike metodologiji poredbenoga proučavanja jezika te znanstvenomu pristupu fenomenu jezične raznolikosti. Nastavnici na Katedri za poredbeno indoeuropsko jezikoslovlje uključeni su u znanstvena istraživanja i projekte iz područja indoeuropeistike, keltistike, jezične tipologije te povijesne gramatike, dijalektologije i etimologije hrvatskoga jezika, a do sada su na temelju svojih istraživanja objavili više monografija i zbornika radova u Hrvatskoj i kod uglednih izdavača u inozemstvu. Neki od projekata na kojima nastavnici Katedre sudjeluju provode se u sklopu međunarodne suradnje sa znanstvenicima iz Nizozemske, Njemačke i drugih zemalja.

Katedra za primijenjenu lingvistiku skrbi o kolegijima kojima se studenti upoznaju s vrlo raznorodnim vidovima jezičnog opisa vezanima uz lingvističke discipline koje su vezane uz psiholingvistička istraživanja usvajanja jezika i jezičnih poremećaja. Osim toga Katedra sadržajno pokriva i sociolingvističke kolegije, koji posebnu pozornost pridaju različitim vidovima jezične uporabe i funkcioniranju jezika u različitim društvenim

kontekstima. U zadnje vrijeme produbljuje se znanstvenoistraživačka i projektna suradnja unutar psiholingvističkog i kliničkolingvističkog područja s većim brojem domaćih i inozemnih institucija: Division of Psychology and Language Sciences, Department of Linguistics, University College London; Neurolinguistics Lab, Johannes Gutenberg University Mainz; Dipartimento di Psicologia „Renzo Canestrari“, Università di Bologna; Zavod za biologijsku psihijatriju i psihogerijatriju, Klinika za psihijatriju „Vrapče“; Zavod za dijagnostiku i intenzivno liječenje, Klinika za psihijatriju „Vrapče“; Klinika za neurokirurgiju, KBC Zagreb; Hrvatski institut za istraživanje mozga Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; Odjel za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Beogradu.

Na *Katedri za semiologiju* odvijaju se nastava, projekti i istraživanja koji se tiču čovjekove jezične i znakovne djelatnosti te njihova funkcioniranja u širim okvirima komunikacijske i simboličke prakse. Proučavajući raznolike procese semioze, načine na koje ljudska bića pripisuju značenje svijetu uz pomoć jezika i ostalih znakovnih sustava, semiologija je multidisciplinarno područje. Iz različitih se aspekata proučavaju jezični iskazi, komunikacijske prakse i multimodalni tekstovi u okviru društvenih procesa i kulture. Posebna se pozornost posvećuje društveno relevantnim tekstovima i diskursima poput reklame, prostornosti, medicine, u sinkronijskoj i dijakronijskoj perspektivi, kao i teorijskim promišljanjima jezičnih i ostalih znakovnih sustava u sprezi s različitim humanističkim znanostima (lingvistikom, filozofijom, antropologijom, rodnim studijima). Katedra u najvećoj mjeri pokriva obavezne predmete na sadašnjem smjeru Opće lingvistike na diplomskome studiju lingvistike te izborne predmete na prijediplomskome i diplomskome studiju lingvistike. Studenti koji odluče upisati smjer Opća lingvistika na koncu studija osposobljeni su za rad u različitim znanstvenim institucijama lingvističke, filološke i šire humanističke orijentacije, u masovnim medijima, marketingu, odnosima s javnošću. Njihove su temeljne kompetencije oblikovanje i kritička analiza jezičnih iskaza i složenih (multimodalnih) tekstova te objašnjenje funkcije jezika i ostalih znakovnih sustava u formiranju individualnih i kolektivnih identiteta.

Katedra za algebarsku i računalnu lingvistiku danas obuhvaća kolegije kojima se jezik promatra i tumači kao sustav koji se može opisati uporabom algebarskih metoda, a koje predstavljaju teorijsku osnovicu za formalne pristupe u opisu prirodnih jezika, ponajprije u obliku raznih generativnogramatičkih teorija. Na *Katedri* se uz algebarske poučavaju i statističke metode obrade jezičnoga gradiva, razvijane tijekom više znanstvenih projekata. Katedra također uključuje kolegije kojima se studenti upoznaju s postignućima i usmjerenjima na području računalne lingvistike. Tu posebice dolaze do izražaja kolegiji koji se bave korpusnom lingvistikom, razvojem jezičnih tehnologija i strojnim prevođenjem. Danas taj vid lingvističkih istraživanja čini jedan od temelja za empirijska lingvistička istraživanja bez kojih suvremeno proučavanje i razumijevanje jezika biva uskraćeno za važnu dimenziju uvida u jezične pojave. Stoga Katedra studentima omogućuje da se u okviru njezinih kolegija upoznaju s potrebom i mogućnostima za uporabu korpusa i drugih jezičnih resursa u morfološkim, sintaktičkim, semantičkim, diskurzivnim i drugim analizama jezika. Više je kolegija na *Katedri* nastalo kao posljedica sudjelovanja njezinih članova u više domaćih i stranih projekata, pa se tako studenti upoznaju s najnovijim metodama u području računalne lingvistike i jezičnih tehnologija, a nerijetko se imaju prigodu uvježbavati na stvarnu jezičnome gradivu služeći se računalima.

Kao što je vidljivo iz pregleda katedara, znanstvenoistraživačka djelatnost, uz onu nastavnu, ima središnje mjesto u radu zaposlenih lingvista na Odsjeku. Ljudski resursi predstavljaju najvažniju kariku u razvoju lingvističke struke na našem Fakultetu i široj zajednici, oni su nositelji, ali i zalog lingvističke misli u nas, a o tome svjedoče i osnovni podaci o djelatnicima Odsjeka, nužni u ovakvu prikazu studija lingvistike, koji upotpunjuju sliku o znanstvenim i stručnim stremljenjima.

Ranko Matasović objavio je četrnaest knjiga i dvjestotinjak znanstvenih radova iz područja indoeuropske lingvistike, slavistike, jezične tipologije, keltistike i latinskoga jezika. Bio je stipendist Fulbrightove zaklade na Sveučilištu Wisconsin (Madison, SAD) i stipendist Humboldtove zaklade na Sveučilištu u Bonnu te gostujući profesor na sveučilištima i znanstvenim institutima u Leidenu, Heidelbergu, Leipzigu i Sapporu. Dobitnik je nagrade HAZU za 2002. godinu za trajan doprinos znanosti na području filologije. Svoju iznimnu znanstvenu djelatnost neprekidno pretače u osuvremenjivanje nastave na Katedri za poredbenu indoeuropsku lingvistiku, posebice izvođenjem nastave iz različitih indoeuropskih jezika, ali i nastave lingvističke tipologije. Također predaje na Doktorskoj studiji lingvistike te je mentorom nekoliko doktorskih radova. Redoviti je član HAZU od 2012. godine, a Europske akademije znanosti (*Academia Europaea*, London) od 2022. godine.

Vlasta Erdeljac bavi se općom i teorijskom lingvistikom te psiholingvistikom. U studij lingvistike uvela je pet novih kolegija, a predavala je na trima doktorskim studijima Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te na doktorskim studijima u Splitu i Ljubljani. Inicirala je suradnju s Kliničkom bolnicom „Sestre milosrdnice“, Specijalnom bolnicom Krapinske Toplice, Poliklinikom SUVAG i Klinikom za psihijatriju „Vrapče“. Vodila je projekte Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH te desetak sveučilišnih istraživanja s psiholingvističkim i kliničkolingvističkim temama. Radila je na izradi Nacionalne strategije poticanja čitanja pri Ministarstvu kulture RH i bila u Stalnom odboru za vrednovanje projekata Hrvatske zaklade za znanost. Sudjelovala je u projektu Erasmus KA2 za poticanje čitanja male djece u suradnji Odsjeka za lingvistiku, Udruge Blaberon i dječjih vrtića Medveščak i SUVAG te predškolskih ustanova iz Slovenije, Litve, Turske i Italije. Bila je članicom fakultetskoga radnoga tima za pokretanje novoga Diplomskog studija kliničke lingvistike i fonetike. Od 2022. godine predstojnica je Katedre za primijenjenu lingvistiku, prije toga (2000–2021) i Katedre za opću lingvistiku. Obnašala je dužnost prodekanice za nastavu i studente. Objavila je tri knjige i sedamdesetak znanstvenih i stručnih radova te bila mentoricom osmero doktoranada.

Ida Raffaelli predstojnica je Katedre za opću lingvistiku od 2021. godine. Područja su njezina znanstvenog interesa semantika, kognitivna lingvistika, dijakronijska semantika i sintaksa. Najistaknutije suradnje ostvaruje u okviru međunarodnih projekata. Tako je bila članicom upravnog odbora projekta *The European Network on Word Structure* pri European Science Foundation (2011–2015). Voditeljica je hrvatskoga tima na projektu *Evolution of Semantic Systems* na Institutu Max Planck (2012–2015). Članica je savjetodavnog odbora projekta ACCOMPLISSH (Horizon 2020) (2016–2018). Suvoditeljica je istraživačke skupine pri Znanstvenome centru izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost (2016–). Od 2005. do 2015. glavna je urednica časopisa *Suvremena lingvistika*, a od 2018. godine voditeljica je Doktorskoga studija lingvistike. Autorica je dviju znanstvenih monografija te suurednica dviju uredničkih knjiga objavljenih kod uglednih inozemnih izdavača. Objavila je niz znanstvenih radova i sudjelovala je na mnogim domaćim i međunarodnim konferencijama.

Marko Tadić ističe se sudjelovanjem u projektima u kojima su se razvijale jezične tehnologije za hrvatski jezik. Od 1999. do 2012. vodio je sedam domaćih projekata, jedan istraživački program i dva bilateralna projekta. Na Filozofskome fakultetu Tadić je istraživač s dosad najvećim brojem europskih projekata (16) iz raznih EU-programa: FP7, ICT-PSP, ESF, CEF, Obzor 2020 MSC, Obzor Europa, Europski parlament. Tadićev se znanstveni doprinos ogleda u činjenici da je razvijajući računalnu lingvistiku te računalne resurse i alate za obradu prirodnih jezika, ponajprije za hrvatski jezik, jedan od glavnih pokretača i nezaobilazni čimbenik u tom području hrvatske lingvistike s istaknutom međunarodnom reputacijom (v. tekst o Zavodu za lingvistiku). Objavio je preko stotinu znanstvenih radova, šest autorskih i osam uredničkih knjiga, od kojih su neke i prvi rječnici svoje vrste u hrvatskoj leksikografiji. Aktivnim je sudionikom mnogih tijela, organizacija, domaćih i inozemnih jezikoslovnih

društava. Kao član suradnik HAZU od 2008. bio je članom Stalnog odbora za humanističke znanosti Europske znanstvene zaklade (2009–2012), a član je Odbora za leksikografiju (2000–) i Odbora za normu hrvatskoga standardnoga jezika (2020–) HAZU. Bio je članom Međunarodnog odbora mađarske nacionalne istraživačke mreže Eötvös Loránd (2021–2023) te Područnoga vijeća za humanističke znanosti Nacionalnoga vijeća za znanost RH. Bio je i član Upravnoga vijeća CARNet-a, a vodio je i Zagrebački lingvistički krug. Predsjednik je i jedan od osnivača Hrvatskoga društva za jezične tehnologije (2004–). Organizirao je velik broj međunarodnih skupova iz područja jezičnih tehnologija i računalne lingvistike. Kao predstojnik Katedre za računalnu i algebarsku lingvistiku od 2001. vodi sustavnu brigu o osuvremenjivanju nastavnih predmeta koji se dotiču njegove znanstvene kompetencije. Predaje na prijediplomskome i diplomskome studiju lingvistike i doktorskim studijima lingvistike, glotodidaktike, kroatistike, hrvatske kulture, kao i stručnim studijima pisanoga i konferencijskoga prevođenja na Fakultetu. Predavao je kao pozvani ili gostujući predavač na sveučilištima u Tübingenu, Grazu, Klagenfurtu, Ljubljani i Zadru. Bio je prodekanom za organizaciju Filozofskoga fakulteta (2009–2011).

Bulcsú László, Radoslav Katičić i Ranko Matasović na International Workshop on Balto-Slavic Accentology (IWobSA) na Filozofskome fakultetu, 2005.

Mislava Bertoša bavi se temama s područja onomastike, sociosemiotike i semiologije, analize diskursa i rodne lingvistike. Sudjelovala je kao voditeljica hrvatskoga tima ili kao suradnica na nizu domaćih i međunarodnih projekata (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, sveučilišne potpore istraživanju, FP6, Obzor 2020, bilateralni projekti sa sveučilištima u Kopru i Beču). Drži nastavu na studiju lingvistike i na studiju antropologije, a predavala je i na Doktorskome studiju lingvistike. Objavila je četiri znanstvene monografije i niz znanstvenih radova u domaćim i međunarodnim časopisima. Bila je zamjenica voditelja Dokorskoga studija lingvistike, voditeljica Zagrebačkoga lingvističkog kruga, mentorica brojnih diplomskih i doktorskih radova te je održala niz pozvanih predavanja na domaćim i stranim sveučilištima. U rujnu 2023. godine suorganizirala je međunarodni znanstveni kolokvij *Pedeset godina feminističke lingvistike: djeci u kulturi i društvu*. Od 2015. godine glavna je urednica časopisa *Suvremena lingvistika*.

Mate Kapović predaje ili je predavao poredbenopovijesnu indoeuropsku fonologiju i morfologiju, opću fonologiju, akcentologiju, sociolingvistiku i svahili. Osim toga bavi se i dijalektologijom i jezičnom politikom. Objavio je šest autorskih knjiga, dvije uredničke knjige i preko 70 znanstvenih članaka. Za vrijeme i nakon studija stručno se usavršavao na stipendijama u Istanbulu, Beču i Osaki. Član je Odbora za dijalektologiju i Odbora za etimologiju Razreda za filološke znanosti HAZU. Redovno sudjeluje u javnim raspravama o jeziku i jezičnoj politici.

Marin Andrijašević bavi se intencionalnim i neintencionalnim znakovnim sustavima, analizom diskursa, značenjima na različitim jezičnim razinama, semiologijom književnih tekstova, sociolingvističkim i pragmalingvističkim temama, i tamazightom (berberskim jezikom). Na matičnome fakultetu predavao je na Studiju antropologije, kao i na Dokorskome studiju lingvistike i Dokorskome studiju književnosti, a na Filozofskome

Neki članovi Odsjeka ispred Fakulteta povodom snimanja milenijske fotografije: Božo Bekavac, Marko Tadić, Daniela Katunar, Ida Raffaelli, Stella Mijatović, Vlasta Erdeljac, Marin Andrijašević i bivša članica Odsjeka Jana Willer-Gold, 2024.

fakultetu Univerziteta u Tuzli izvodio je lingvističke kolegije na diplomskome studiju. Bio je predsjednikom Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku (HDPL). Bio je lektorom hrvatskoga jezika i književnosti na INALCO-u u Parizu. Sudjelovao je na domaćim i međunarodnim konferencijama i pozivnim predavanjima na sveučilištima u Parizu, Bordeauxu, Bruxellesu, Nancyju, Pečuhu, Tokiju, Manchesteru, Marseilleu, Ljubljani, Helsinkiju, Turkuu, Tartuu, Alžiru, Tizi-Ouzouu. Član je UNESCO-ova međunarodnoga znanstvenog projekta *Imena naroda Dogon*. Odlikovan je medaljom „Oluja“ za sudjelovanje u Domovinskome ratu i obnašao je dužnost veleposlanika Republike Hrvatske u Alžiru, Estoniji, Finskoj i Maliju.

Znanstveni su interesi Daniele Katunar u područjima kognitivne lingvistike i konstrukcijskih gramatika, računalne i leksičke semantike te semantičke tipologije, a teme iz navedenih područja razvija suradnjom na međunarodnim i domaćim projektima, objavljivanjem znanstvenih radova te izvođenjem nastave na Odsjeku. Interesi su joj i popularizacija znanosti te znanstvena komunikacija lingvističkih tema u multidisciplinarnu kontekstu i sa širom javnošću. Stručno se usavršavala na Sveučilištu u Leipzigu i Sveučilištu u Coloradu (Boulder, SAD), kao i na Sveučilištu Princeton u okviru Fulbrightove stipendije za ak. god. 2014/15.

U žarištu su znanstvenoga rada Bože Bekavca lingvistički formalizmi, računalni alati i jezični korpusi za obradu hrvatskoga jezika. Izlagao je radove na više međunarodnih i domaćih konferencija te je objavio dvadesetak znanstvenih radova iz područja računalne lingvistike, jezikoslovnoga modeliranja jezika, korpusne lingvistike prepoznavanja i klasifikacije naziva, jezikoslovnih alata i jezika za obilježavanje. Sudjelovao je kao istraživač na nekoliko nacionalnih i europskih projekta (ACCURAT, XLike, LetsMT! i CESAR). Nastavni predmeti pri Katedri za algebarsku i računalnu lingvistiku kojih je nositelj ili izvođač usko su povezani s njegovom znanstvenom djelatnošću, kao primjerice kolegij *Prepoznavanje obavijesti u tekstu*, te je njegovo sudjelovanje na brojnim međunarodnim znanstvenim projektima pridonijelo osuvremenjivanju nastave iz toga područja.

Martina Sekulić Sović kao glavno područje znanstvenoga interesa ima psiholingvistiku i neurolingvistiku. Znanstveno se usavršavala na Sveučilištu u Barceloni u laboratoriju Grup de recerca Neurociència Cognitiva. Od 2006. godine surađivala je na projektima istraživanja jezičnih poremećaja u Klinici za neurologiju i Klinici za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kliničke bolnice „Sestre milosrdnice“. Danas u suradnji s Klinikom za psihijatriju „Vrapče“ i Poliklinikom za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG sudjeluje u raznim istraživanjima jezičnih patologija. Svoje istraživačke interese sustavno uključuje u nastavu iz predmeta *Prepoznavanje riječi, Jezični poremećaji, Razvoj i učenje jezika* te *Metode psiholingvističkih istraživanja*. Objavila je više znanstvenih radova i sudjelovala na više domaćih i stranih znanstvenih skupova iz područja psiholingvistike i neurolingvistike.

Krešimir Šojat sudjeluje u izvođenju nastave na prijediplomskome i diplomskome studiju lingvistike. U nekoliko navrata stručno se usavršavao u inozemstvu. Šojatovi znanstveni interesi usmjereni su na tvorbenu morfologiju i sintaksu hrvatskoga jezika, izradu jezičnih resursa za hrvatski jezik te primjenu računalnojezikoslovnih alata u istraživanju prirodnoga jezika. Objavio je više znanstvenih radova te sudjelovao na nizu znanstvenih skupova. Kao istraživač sudjelovao je na deset znanstvenih projekata. Vodio je tri institucionalna istraživačka projekta financirana od Sveučilišta u Zagrebu.

Matea Filko (rođ. Srebačić) radila je kao stručna suradnica na europskim projektima na Zavodu za lingvistiku, a od 2017. godine radi na Odsjeku za lingvistiku te surađuje na brojnim međunarodnim i domaćim projektima iz područja računalne lingvistike, terminologije i računalne leksikografije te u radu Znanstvenoga centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost. Primarna su joj područja interesa tvorbena morfologija, morfosemantika, ovisnosna gramatika, korpusna lingvistika, računalna leksikografija te računalno potpomognuto učenje jezika. Bavi se i ostalim gramatikološkim i računalnolingvističkim temama. Objavila je dvije uredničke knjige i tridesetak znanstvenih radova. Sudjelovala je na tridesetak domaćih i međunarodnih konferencija i bila članicom organizacijskog odbora nekoliko međunarodnih konferencija. Od 2012. godine tajnica je časopisa *Suvremena lingvistika*.

Ivana Simeon za područja interesa ima primijenjenu lingvistiku u širem smislu i računalnu lingvistiku. Sudjelovala je na više domaćih i međunarodnih znanstvenih projekata, kao što su *Računalna obradba hrvatskoga jezika, Razvitak hrvatskih jezičnih resursa, Hrvatski jezični resursi i njihovo označavanje, ACCURAT, LetsMT!*. Autorica je više znanstvenih i stručnih članaka. Na Odsjeku sudjeluje u izvođenju nastave iz područja opće, primijenjene i računalne lingvistike.

Osim sadašnjih djelatnika Odsjeka za lingvistiku nužno je spomenuti i one koji su prethodili, a koji su postavili temelje studiju lingvistike i dali osnovne smjernice razvoju struke u svoje doba. U sljedećem će se pregledu zorno moći razaznati kako i znanstvena i stručna djelatnost ovoga Odsjeka, a to znači i njezina

svrsishodnost na znanstvenoj i društvenoj razini, vuče svoje korijene od sama osnutka, te kako se marom njegovih članova uvijek ponovno razvija i oživljava.

KAKO JE SVE POČELO I RAZVIJALO SE

Bez obzira na činjenicu što su lingvističke teme, ponajprije one iz područja indoeuropeistike, protkane u različitim studijima Mudroslovnoga fakulteta od samih njegovih početaka (godine 1908. osnovana je i indoeuropska katedra, na kojoj će prvim profesorom biti Josip Florschütz), institucionalna organizacija lingvističkoga studija započinje 1959. godine osnivanjem Odsjeka za opću lingvistiku i komparativnu književnost, kojega je pročelnik u to doba bio profesor književnosti Ivo Hergešić.

Godine 1959. na Odsjek dolazi Radoslav Katičić, a 1962/63. godine Odsjek se račva na Odsjek za komparativnu književnost i Odsjek za opću lingvistiku i orijentalne studije. Iako se lingvističkim temama bave mnogi, ponajprije neofilološki odsjeci Filozofskoga fakulteta, formiranje studija lingvistike omogućilo je da se upravo na Odsjeku za opću lingvistiku i orijentalne studije (danas Odsjeku za lingvistiku) znanstveno i akademski čuvaju tradicionalne teme koje su iznjedrile lingvistiku kao disciplinu, poput onih indoeuropeističkih, ali i razvijaju tada suvremene općelingvističke teme. Ta dva bitna usmjerenja u razvoju struke, indoeuropeistika i opća lingvistika, stožernom su okosnicom lingvističkoga studija. Naime profesor Katičić uveo je u studij i indoeuropeističke i općelingvističke predmete, a jedna od okosnica lingvističkoga dijela studija bili su tzv. opisi – fonološki, morfološki, sintaktički i semantički – kojima se od samih početaka pratilo teorijska i metodološka kretanja u razvoju četiriju temeljnih lingvističkih disciplina. Premda se u današnjem ustroju studija više ne zovu „opisima“, predmeti iz četiriju temeljnih lingvističkih disciplina ostali su i dalje jezgrom studijskoga programa.

Od godine 1971. službenim su članovima Odsjeka postali Bulcsú László i Mate Križman. Profesor Križman kao klasični filolog razvijao je indoeuropeističke teme i preuzeo Katedru za indoeuropeistiku. Profesor László predavat će ustroje mnogih indoeuropskih i neindoeuropskih jezika, ali i različite matematičke lingvističke modele u kolegijima iz algebarske lingvistike. Iz Katedre za društveno-humanističku informatiku pri Odsjeku za opću lingvistiku i orijentalne studije osnovan je 1981. godine Odsjek za bibliotekarstvo i društveno-humanističku informatiku (danas Odsjek za informacijske znanosti), na koji je profesor László prešao kao voditelj, premda će i dalje zadržati svoja predavanja na Odsjeku za opću lingvistiku i orijentalne studije. Godine 1992. osnovana je Katedra za algebarsku i računalnu lingvistiku, koje će predstojnik biti profesor László.

Godine 1977. na Odsjek za opću lingvistiku i orijentalne studije primljen je Dubravko Škiljan, koji će po odlasku profesora Katičića nastaviti skrbiti o studiju kao predstojnik Katedre za opću lingvistiku. Profesor Škiljan u tom je razdoblju osnovao dvije katedre – Katedru za primijenjenu lingvistiku (1982) i Katedru za semiologiju (1983). To je vrijeme kad se uvode četiri skupine izbornih predmeta koje studentima omogućuju upoznavanje s indoeuropskim i neindoeuropskim jezicima, kao i produbljanje pojedinih lingvističkih tema.

Formalni i supstancijalni razlozi – pokrivanje sve većega i širega spektra filoloških i orijentalističkih područja s jedne i razvoj lingvistike u različitim pravcima koncem 20. stoljeća s druge strane – godine 2000. doveli su do organizacijskoga račvanja Odsjeka za opću lingvistiku i orijentalne studije na dvije ustrojbene jedinice, odsjeka, i to Odsjek za lingvistiku i Odsjek za indologiju i orijentalne studije. Naime članovi Odsjeka prateći najsuvremenija lingvistička strujanja i baveći se njima uvijek su sudjelovali u kreiranju novih jeziko-

slovnih pravaca i tematika u hrvatskome i europskome kontekstu, posebice izobrazbom mlada znanstvenog i nastavnog kadra. To je omogućilo da danas Odsjek za lingvistiku bude važnim znanstvenim čimbenikom upravo u nekim od najsuvremenijih lingvističkih područja.

Odsjek za lingvistiku (tada Odsjek za opću lingvistiku i orijentalne studije) izdao je do 1990. godine dvanaest brojeva lingvističkoga časopisa *SOL*, kao i devet knjiga u lingvističkoj biblioteci istoga imena.

Studenti lingvistike aktivni su u ispunjavanju nastavnih i izvannastavnih obaveza, a pojedini su studenti dobitnici dekanovih i rektorovih nagrada za izvrsnost u svojim lingvističkim radovima i/ili projektima. U tome svjetlu Odsjek ih potiče na odlazak na različite konferencije, a nerijetko i financira njihovo sudjelovanje na njima. U dvama je navratima Odsjek organizirao studentska studijska putovanja u Pariz i posjet Sveučilištu Paris IV – Sorbonne i Sciences Po. Različite generacije studenata organizirale su u trima navratima odsječke lingvističke klubove, i to studentski lingvistički klub *SOL*, potom studentsku *Lingvističku grupu četvrtkom*, a sadašnje generacije studenata organizirale su se oko lingvističkoga kluba *Asterisk*. Sva su tri studentska kluba organizirala ili organiziraju predavanja iz različitih područja lingvistike, kao i susrete s domaćim i stranim lingvistima.

Tajnica Odsjeka do 1996. godine bila je Jacinta Rogić, a od 1997. godine tajnica je Stella Mijatović.

Dok su knjižnice za pojedinu struku djelovale samostalno u okviru svakoga pojedinačnog odsjeka, knjižnicu Odsjeka vodila je do 1996. godine Klara Gönc-Moačanin, a poslije nje vodila ju je Sanja Bezljaj Ilijić.

Marin Andrijašević

Djelatnici Odsjeka za lingvistiku

DJELATNI

ANDRIJAŠEVIĆ, Marin (Zagreb, 1960) (1984) 1984. asist., 1997. viši asist., 1999. doc.

BEKAVAC, Božo (Split, 1972) (1997) 1997. znan. novak, 2005. viši asist., 2006. doc.

BERTOŠA, Mislava (Pula, 1972) (2000) 2000. znan. novakinja, 2001. mlađa asist., 2003. asist., 2007. viša asist., 2009. doc., 2014. izv. prof., 2020. red. prof.

ERDELJAC, Vlasta (Karlovac, 1959) (1985) 1985. asist., 1990. znan. asist., 1997. viša asist., 1999. doc., 2009. izv. prof., 2013. red. prof., 2020. red. prof. u trajnom izboru.

FILKO, Matea (Zagreb, 1988) (2012) 2012. stručna suradnica, 2017. asist., 2022. viša asist.

KAPOVIĆ, Mate (Zagreb, 1981) (2004) 2004. znan. novak, 2007. viši asist., 2010. doc., 2014. izv. prof., 2020. red. prof.

KATUNAR, Daniela (Zagreb, 1985) (2009) 2009. znan. novakinja, 2015. poslijedoktorandica, 2020. doc.

MATASOVIĆ, Ranko (Zagreb, 1968) (1990) 1990. asist., 1996. doc., 2000. izv. prof., 2004. red. prof., 2009. red. prof. u trajnom izboru.

MIJATOVIĆ, Stella (Zagreb, 1972) (1997) 1997. tajnica Odsjeka za lingvistiku.

RAFFAELLI, Ida (Zagreb, 1970) (1993) 1993. znan. novakinja, 2002. doc., 2009. izv. prof., 2014. red. prof., 2020. red. prof. u trajnom izboru.

SEKULIĆ SOVIĆ, Martina (Zagreb, 1979) (2012) 2012. asist., 2015. poslijedoktorandica, 2020. doc.

SIMEON, Ivana (Zagreb, 1974) (2000) 2000. znan. novakinja, 2008. viša asist., 2012. viša predavačica.

ŠOJAT, Krešimir (Zagreb, 1971) (1998) 1998. znan. novak, 2005. asist., 2011. doc.

TADIĆ, Marko (Rijeka, 1963) (1988) 1988. znan. novak, 1994. viši asist., 1998. doc., 2004. izv. prof., 2009. red. prof., 2015. red. prof. u trajnom izboru.

PREMINULI, UMIROVLJENI I OSTALI BIVŠI DJELATNICI

DEBUŠ, Ljerka (Zagreb, 1954) (1978–1983) 1978. asist.

GLAVAŠEVIĆ, Bojan (Vukovar, 1984) (2009–2023) 2009. asist.

GNJATOVIĆ, Tena (Zagreb, 1984) (2008–2014) 2008. asist.

JURČEVIĆ, Jana (Karlovac, 1987) (2012–2021) 2012. asist.

KAČIĆ, Miro (Pučišća, Brač, 1946 – Zagreb, 2001) (1992–2001) 1992. znan. suradnik, 1995. izv. prof., 1998. red. prof.

KATIČIĆ, Radoslav (Zagreb, 1930 – Beč, Austrija, 2019) (1959–1977) 1959. asist., 1961. doc., 1966. izv. prof., 1972. red. prof.

KRIŽMAN, Mate (Šivati, Žminj, 1934 – Zagreb, 2019) (1971–2004, od 1992. na Odsjeku za klasičnu filologiju) 1971. asist., 1985. doc., 1992. izv. prof., 1997. red. prof., 2003. red. prof. u trajnom izboru.

KRSNIK, Davor (Koprivnica, 1982) (2012–2023) 2012. asist.

LÁSZLÓ, Bulcsú (Čakovec, 1922 – Čabradi, Križevci, 2016) (1955–1966, 1971–1993, od 1971. na Odsjeku za lingvistiku) 1955. asist., 1971. viši predavač, 1989. red. prof.

POLANČEC, Jurica (Zagreb, 1989) (2017–2024) 2017. asist., 2023. viši asist.

PUPOVAC, Milorad (Ceranje Donje, 1955) (1982–2021) 1982. asist., 1989. doc., 1998. izv. prof.

ROGIĆ, Jacinta (Preko, 1946) (1973–1997) 1973. tajnica Odsjeka za lingvistiku.

ŠIROLA, Dorjana (Rijeka, 1972) (1998–2002) 1998. asist.

ŠKILJAN, Dubravko (Zagreb, 1949 – Zagreb, 2007) (1977–1996, 2003–2007) 1977. doc., 1981. izv. prof., 1988. red. prof., 2003. red. prof. u trajnom izboru.

WILLER GOLD, Jana (Zagreb, 1982) (2007–2016) 2007. asist., 2013. viša asist.

